This Question Paper contains 12 printed pages.
(Sections - A, B, C, D & E)

Sl.No. 293304

17 (GE)

(MARCH, 2020)

Time : 3 Hours] ***[Maximum Marks : 80***

સૂચનાઓ :

1) સ્પષ્ટ વંચાય તેવું હસ્તલેખન જાળવવું.
2) આ પ્રશ્નપત્રમાં પાંચ વિભાગ A, B, C, D અને E તથા 1 થી 46 પ્રશ્નો છે.
3) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે. આંતરિક વિકલ્પો આપેલા છે.
4) પ્રશ્નની જમણી બાજુના અંક તેના ગુણ દર્શાવે છે.
5) સૂચના પ્રમાણે આકૃતિઓ સ્વચ્છ, સ્પષ્ટ અને પ્રમાણસર દોરવી.
6) નવો વિભાગ નવા પાના પર લખવો. પ્રશ્નોના જવાબ ક્રમમાં લખવા.

Time : 3 Hours] ***[Maximum Marks : 80***

Instructions:

1) Write in a clear legible handwriting.
2) This question paper has five Sections A, B, C, D & E and Question Numbers from 1 to 46.
3) All questions are compulsory. There are only internal options.
4) The numbers to the right represent the marks of the question.
5) Draw neat diagrams wherever necessary.
6) New sections should be written in a new page. Write the answers in numerical order.

VisionPapers.in

For More Papers Visit www.VisionPapers.in

विभागः - A

* अधोदत्तश्य गद्यखण्डस्य अनुवाद कुरुत । [4]

નીચે આપેલ ગદ્યખંડનો અનુવાદ કરો.

Translate the following passage into English.

1) पुरा एकस्मिन् जलाशये अनागत विधाता, प्रत्युत्पन्नमतिः यद्भविष्यश्चोत त्रयो मत्स्याः वसन्ति स्म । अथ कदाचित् तं जलाशयं दृष्ट्वा धीवरैः उक्तम् "अहो बहु मत्स्योऽयं ह्रदः । कदाचिद् अपि न अस्माभिः अन्वेषितः । तदद्य आहारवृत्तिः सञ्जाता। श्वः अत्रागम्य मत्स्य कूर्मादयो व्यापादयित व्याः इति निश्चयः ।"

અનુવાદ (પૂર્વે જેમ સારી રીતે જાણતા દેવોએ યજ્ઞમાંથી મળેલો પોતપોતાનો ભાગ પ્રેમથી સ્વીકાર્યો હતો તેમ તમે બધાય સાથે ચાલો, સાથે બોલો અને તમારાં મન એકસરખાં બની રહો.)

1) वस्तुतः अस्तित्वरुपेण सत्तारुपेण वा एते पदार्थाः परस्परं भिन्नाः सन्तीति प्रतीयन्ते । परन्तु प्रत्यक्षतः परस्परं भिन्नेषु पदार्थेषु अपि किञ्चिदेकं स्वाभाविकम् आन्तर्यमपि भवति । ते ते पदार्थाः यदा क्रियायां प्रयुक्ताः भवन्ति, तदा अस्य प्रतीतिः भवति । अस्य सिद्धान्तस्य उपदेशः द्वाविंशति शतवर्षेभ्यः पूर्वम् आचार्येण पतञ्जलिना स्वकीये व्याकरणमहाभाष्ये कृतः ।

(હકીકતમાં અસ્તિત્વરૂપે અથવા સત્તારૂપે આ પદાર્થો પરસ્પર જુદા છે એમ પ્રતીત થાય છે. પરંતુ પ્રત્યક્ષ રીતે પરસ્પર જુદા પદાર્થોમાં પણ કંઈક એક સ્વાભાવિક સરખાપણું હોય છે. તે તે પદાર્થો જ્યારે ક્રિયામાં પ્રયોજાય છે ત્યારે એની પ્રતીતિ થાય છે. આ સિદ્ધાંતનો ઉપદેશ બાવીસ સો વર્ષ પહેલાં આચાર્ય પતંજલિએ પોતાના વ્યાકરણમહાભાષ્યમાં કરેલો છે. તેમાં તેઓ કહે છે:)

VisionPapers.in

For More Papers Visit www.VisionPapers.in

* अधोदत्तानां प्रश्नानाम् उतराणि संस्कृते लिखत । [2]

નીચે આપેલા સંસ્કૃત પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખો.

Answer the following Sanskrit Questions in Sanskrit.

2) श्रेष्ठिपुत्रः कीदृशीं भार्याम् इच्छति ?

શ્રેષ્ઠિપુત્રઃ ગુણવતીં ભાર્યામ્ ઇચ્છતિ

3) सर्वतपसां मूलं किम् अस्ति ?

સર્વતપસાં મૂલં ક્ષમા અસ્તિ ।

3) भोजेन विरचितं व्याकरणं केन नाम्ना प्रसिद्धमस्ति ?

ભોજેન વિરચિતં વ્યાકરણં સરસ્વતીકંઠાભરણં નામ્ના પ્રસિદ્ધં અસ્તિ ।

* अधोदत्तानां प्रश्नानाम् उत्तराणि गुर्जरभाषायाम् / आङ्ग्लभाषायां लिखत ।

નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તરો ગુજરાતી ભાષામાં લખો. [4]

Answer the following Questions in English.

4) બ્રહ્મા દુર્વાસાને નટ સાથે કેમ સરખાવે છે?

Why did Brahma Compare Durvasa with an actor?

4) ઉત્તર : નટ મનથી અશાંત હોય ત્યારે પણ કૃત્રિમ રીતે તપસ્વીનો વેષ ધારણ કરીને એનો અભિનય કરે છે તેમ દુર્વાસા મુનિવેષમાં હોય ત્યારે સદાચારવાળા હોવા જોઈએ પણ તેઓ સદાચારરહિત મનોવૃત્તિ ધરાવનાર કૃત્રિમ તપસ્વી જેવી ભૂમિકા ભજવી રહ્યા છે. આ કારણે બ્રહ્મા દુર્વાસાને નટ સાથે સરખાવે છે.

5) અર્જુન સરોવરનું પાણી પીવા ગયો ત્યારે તેને અજાણ્યા પુરુષે શું કહ્યું?

What did the unfamiliar Man tell Arjuna, when he went to drink water of the lake?

VisionPapers.in

For More Papers Visit www.VisionPapers.in

ઉત્તર : અર્જુન સરોવરનું પાણી પીવા ગયો ત્યારે તેને અજાણ્યા પુરુષે કહ્યું, "મહાશય, આ પાણી ઝેરી છે. હવે તે પીવાલાયક નથી."

* अधोदत्तस्य विषयस्य उपरि संक्षेपेण टिप्पणीं लिखत । [2]

નીચે આપેલા વિષય ઉપર ટૂંકનોંધ લખો.

Write short note on the following

6) શક્તિકુમારની પરીક્ષાયોજના

Shakti Kumara's Planning for test

ઉત્તર : શક્તિકુમારને ગુણવતી કન્યા સાથે પરણવું હતું. આથી તેણે એવી કન્યાને શોધી કાઢવા અને તેની પરીક્ષા લેવાની યોજના બનાવી. આ માટે તે પ્રસ્થમાત્ર ડાંગર લઈ દેશદેશાવરમાં ભ્રમણ કરતો રહ્યો. એક વાર તેણે કાવેરી નદીના કાંઠે કૂવા ઉપર એક સુંદર કન્યા જોઈ, શક્તિકુમારે તેની પરીક્ષા લેવાનું વિચાર્યું. જો તે કન્યા માત્ર એક પ્રસ્થ ડાંગરમાંથી વિવિધ વાનગીઓ તૈયાર કરીને, શક્તિકુમારને તે ભોજનથી પ્રસન્ન અને સંતુષ્ટ કરી શકે, તો તે તેની પરીક્ષામાં ઉત્તીર્ણ થાય. આમ, તેણે તેવી કન્યા સાથે વિવાહ કરવાનું વિચાર્યું.

VisionPapers.in

6) સજીવોનું સ્વભાવિક સરખાપણું

Natural similarity of living beings.

ઉત્તર : સજીવોમાં એક પ્રકારનું સાદૃશ્ય હોય છે. જડ અને ચેતન પદાર્થો કુદરતી રીતે જ સાયુજ્ય અનુભવે છે. જે તે-તે પદાર્થોને પરસ્પર જોડે છે. સોનું, લોખંડ વગેરે ધાતુઓ, વિવિધ વૃક્ષો, ગાય, ઘોડો જેવાં પ્રાણીઓ આકાર અને પ્રકાર(સ્વભાવ)થી જુદા હોવા છતાં અસ્તિત્વરૂપે તેમની ભિન્નતામાં પણ એકતા દેખાય છે. આ પદાર્થો

For More Papers Visit www.VisionPapers.in

* अधोदत्तं गद्यखण्डं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृते लिखत । [4]

નીચે આપેલા ગદ્યખંડ વાંચીને પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખો.

Read the paragraph carefully and write answers in sanskrit.

7) गङ्गातीरे एक: गुरु: शिष्येण सह वर्तमान: आसीत् । स जलप्रवाहेण नीयमानं कञ्चन काष्ठखण्डं दर्शयन् शिष्यमाह – अयं जल प्रवाहेण सह समुद्रं प्राप्स्यति, परन्तु गमनमार्गे तीरे संलग्नता, भाराधिक्येन जले निमग्नता, आवर्तपातता, नदीजलवियोगश्चेति चत्वारो विघ्ना: न भवेयु: तदाएव ।

प्रश्ना:

(A) – गुरु: शिष्येण सह कुत्र वर्तमान: आसीत्?

ગુરુ શિષ્યેણ સહ ગઙ્ગાતીરે વર્તમાન આસી

(B) – गुरु: शिष्यं किम् अदर्शयत् ?

અયં જલપ્રવાહેણ સહ સમુદ્રં પ્રાપ્સ્યતિ, । પરન્તુ ગમનમાર્ગે તીરે સંલગ્નતા, ભારાધિક્યેન જલે નિમગ્નતા, આવર્તપાતતા, નદીજલવિયોગશ્ચેતિ ચત્વારો વિઘ્નાઃ ન ભવેયુઃ તદાએવ ।

(C) – अयं काष्ठखण्ड: केन् सह समुद्रं प्राप्स्यति?

અયં કાષ્ઠખણ્ડ જલપ્રવાહેણ સહ સમુદ્રં પ્રાપ્સ્યતિ ।

(D) – काष्ठखण्डस्य समुद्रगमनमार्गे कति विघ्ना: न भवेयु: ?

કાષ્ઠખણ્ડસ્ય સમુદ્રગમનમાર્ગે ચત્વારઃ વિઘ્નાઃ ભવેયુઃ

VisionPapers.in

For More Papers Visit www.VisionPapers.in

* अधोदत्तस्य पद्यखण्डस्य गुर्जरभाषायाम् / आङ्गलभाषायाम् अनुवादं कुरुत । [4]

નીચે આપેલ પદ્યખંડનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ કરો.

Translate the following passage into English.

8) (A) बाल उत्तिष्ठ शय्यातः स्वस्थवृत्तं समाचर ।

स्मर जगद्विधातारं ततः शुद्धं जलं पिब ॥

(4) अनुवादः – હે બાળક, પથારીમાંથી ઊઠ; સ્વસ્થ આચરણ (વ્યવહાર) કર; જગતના સર્જનહાર(પરમેશ્વર)ને યાદ કર. પછી તું ચોખ્ખું પાણી પી.

(B) शतं पदानि निष्क्रम्य शौचार्थं गच्छ सत्वरम् ।

फेनिलेन करौ कृत्वा शुद्धौ व्यायाममाचर ॥

(4) अनुवादः – સો ડગલાં બહાર ચાલીને તું શૌચક્રિયા માટે જલદીથી જા. (પછી) સાબુથી બે હાથ ચોખ્ખા કરીને તું કસરત કર.

8) शिक्षा क्षयं गच्छति काल पर्ययात्

सुबद्धमूलाः निपतन्ति पादपाः ।

जलं जलस्थानगतं च शुष्यति

हुतं च दत्तं च तथैव तिष्ठति ॥

(4) अनुवादः (વખત વીતતાં કેળવણી નાશ પામે છે; ખૂબ મજબૂત મૂળવાળાં વૃક્ષો પડી જાય છે; જળાશયમાં રહેલું પાણી સુકાઈ જાય છે; (પરંતુ) હોમેલું અને આપેલું એમનું એમ રહે છે.)

For More Papers Visit www.VisionPapers.in

* अधोदत्तानां प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृते लिखत ।

નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખો.

Write the following Sanskrit Questions answers in Sanskrit

9) कस्य मूर्तिः 'प'वर्गरचिता अस्ति ?

શિવસ્ય મુર્તિ "પ વર્ગ" રચિતા અસ્તિ ।

9) मूढः जनः कीदृशः भवति ?

મૂઢ: જન: પરપ્રત્યયનેયા બુદ્ધિ: ભવતિ ।

10) अजः नित्यः शाश्वतः पुराणः कः ?

જટાયુ પાસે નખ, ચાંચ અને મુખ જેવા આયુધો હતા।

* अधोदत्तानां प्रश्नानाम् उत्तराणि गुर्जरभाषायां / आङ्ग्लभाषायाम् लिखत । [6]

નીચે આપેલ પ્રશ્નોના ઉત્તર ગુજરાતી ભાષામાં લખો.

Write the following answer in English.

11) જટાયુ પાસે કયા આયુધો હતા?

Which weapons did Jatayu have?

જટાયુ પાસે નખ, ચાંચ અને મુખ જેવા આયુધો હતા।

VisionPapers.in

For More Papers Visit www.VisionPapers.in

12) ભક્ત શું - શું નથી જાણતો?

(ઉત્તર : ભક્ત દાન કરવાનું જાણતો નથી; તે ધ્યાનયોગ, તંત્ર, સ્તોત્ર અને મંત્ર જાણતો નથી; તે પૂજાની પદ્ધતિને તથા ન્યાસયોગને જાણતો નથી. વળી, તે પુણ્ય, તીર્થ, મોક્ષ કે બ્રહ્મમાં લીન થવાની વિધિ જાણતો નથી. તે ભક્તિ અને વ્રત પણ જાણતો નથી.)

13) કાર્યનો પ્રારંભ ન કરનાર ને કેવા માણસ તરીકે ઓળખવામાં આવ્યો છે?

(ઉત્તર : વિઘ્નોના ડરથી કાર્યનો પ્રારંભ ન કરનારા માણસને કનિષ્ઠ (નીચ) માણસ તરીકે ઓળખવામાં આવ્યો છે.)

VisionPapers.in

* श्लोक पूर्ति कुरुत । [4]

શ્લોકપૂર્તિ કરો.

complete the verses.

14) सं गच्छध्वं .... उपासते ॥

સં ગચ્છધ્વં સં વદધ્વં સં વો મનાંસી જાનતામ્
દેવા ભાગં યથા પૂર્વે સંજાનાના ઉપાસતે ।

15) अनाथो दरिद्रो .... त्वमेका भवानि ॥

અનાથો દરિદ્રો જરારોગ યુક્તો
મહાક્ષીણ દીન સદાજાડ્યવક્ત્રઃ ।
વિપત્તૌ પ્રવિષ્ટપ્રણષ્ટ સદાહં
ગતિસ્ત્વં ગતિસ્ત્વં ત્વમેકા
ભવાનિ ॥

For More Papers Visit www.VisionPapers.in

विभागः - C

* अधोदत्तस्य नाट्यखण्डस्य गुर्जरभाषायाम् / आङ्ग्लभाषायाम् अनुवादं कुरुत । [4

નીચે આપેલ નાટ્ય ખંડનો ગુજરાતી ભાષામાં અનુવાદ કરો.

Translate the following passage into English.

16) शाण्डिल्यः– अविधा ! दास्याः पुत्रो व्याघ्रो मद्भयेन मयूररुप गृहीत्वा पलायते ! ही ही । चम्पक - कदम्ब – सप्तपर्ण – चन्दन – तगर खदिर – कदलीसमवकीर्णं मालती – लता - मण्डप – मण्डितं सुखावहमहोरमणीयं खलु इदम् उद्यानम् ।

परिव्राजकः– मूर्ख ! क्षणे क्षणे क्षीयमाणे शरीरे किं ते रमणीयम् । आगच्छ वत्स ! पठ तावत् ।

शाण्डिल्यः– न तावत् पठिष्यामि ।

(16) (શાંડિલ્ય – હાય રે! દાસીપુત્ર વાઘ મારા ડરને લીધે મોરનું રૂપ લઈને ભાગી રહ્યો છે. અહો હો! ચંપક, કદંબ, સપ્તપર્ણી, ચંદન, તગર, ખેર અને કેળથી છવાયેલું માલતીની વેલના મંડપથી શોભતું આ ઉદ્યાન ખરેખર સુખદાયક અને રમણીય છે?

સંન્યાસી – મૂર્ખ! પ્રતિક્ષણે ક્ષીણ થતા (ઘસાતા જતા) શરીરમાં તને શું રમણીય લાગે છે? આવ, વત્સ. પહેલાં ભણ.

શાંડિલ્ય – હું તો નહિ ભણું.)

16) सुनीत :– प्रथमं कथयतु यत् प्रस्तरादयः किं कुर्वन्ति ?

पुनीत :– प्रस्तरादयस्तु अचेतनाः सन्ति ते स्वयं क्रियां कर्तुं समर्थाः न भवन्ति ।

अतः तै तथैव तिष्ठन्ति ।

For More Papers Visit www.VisionPapers.in

सुनीतः – सचेतनाः पशवः पक्षिणश्च किं कुर्वन्ति ?

पुनीतः – एते घटनया उत्थितात् ध्वनेः भयमनुभवन्ति । अतः घटनास्थलात् दूरे धावन्ति ।

6) (**સુનીત** – હું નથી જાણતો. પહેલાં કહો કે પથ્થર વગેરે શું કરે છે?

પુનીત – પથ્થર વગેરે તો જડ છે; તેઓ જાતે ક્રિયા કરવા શક્તિમાન નથી હોતા. એથી તેઓ તેમ જ રહે છે.

સુનીત – ચેતનાવાળાં પશુઓ અને પક્ષીઓ શું કરે છે?

પુનીત – આ બધા ઘટનાથી ઊઠેલા ધ્વનિથી ભય અનુભવે છે. આથી તેઓ ઘટનાના સ્થળથી દૂર ભાગે છે.)

* अधोदत्तानि वाक्यानि कः वदति इति लिखत । [2]

નીચે આપેલ વાક્યો કોણ બોલે છે. તે લખો.

State the following sentences who says to whom?

	अ विभाग	ब विभाग
17)	(1) कः पुनः अधन्यो नृपतेः विरुद्धमाचरति ।	(1) शकुनिः
18)	(2) यदि स्याद्वाक्यमात्रेण निर्जितयें वसुन्धरा ।	(2) घटोत्कचः
		(3) चन्दनदासः

* अधोदत्तानां प्रश्नानाम् उत्तराणि गुर्जरभाषायां / आङ्गलभाषायां लिखत । [4]

નીચે આપેલ પ્રશ્નોના ઉત્તર ગુજરાતીમાં લખો.

Answer the following Questions in English

19) ચાણક્ય કઈ રીતે ચંદનદાસ પ્રત્યે આદર વ્યક્ત કરે છે.

VisionPapers.in

For More Papers Visit www.VisionPapers.in

ઉત્તર : ચાણક્ય શેઠ ચંદનદાસનું સ્વાગત કરતાં કહે છે – શેઠજી, આ આસન છે; ત્યાં બેસો. પછી ચાણક્ય ચંદનદાસને આ પ્રશ્નો પૂછે છે : વેપારધંધો બરાબર ચાલે છે ને?; તમારા વેપારવૃદ્ધિના લાભ વધતા જાય છે ને? ચાણક્ય આ રીતે ચંદનદાસ પ્રત્યે અત્યાદર વ્યક્ત કરે છે.

20) અભિમન્યુનું મૃત્યુ થતા અર્જુને કરેલા વિલાપ વિશે લખો.

ઉત્તર : યુદ્ધના મેદાનમાં અભિમન્યુનું મૃત્યુ થતાં તેના પિતા અર્જુન વિલાપ કરતાં કહે છે : 'હાય પુત્ર! કુરુકુળના તેજસ્વી દીપક! હાય વત્સ! યદુકુળના અંકુર! તારી માતા(સુભદ્રા)ને અને મને છોડીને પિતામહ(પાંડુરાજ)ને મળવાની ઈચ્છાથી તું સ્વર્ગે સિધાવ્યો!'

* अधोदत्तयोः विषयोः उपरि संक्षेपेण टिप्पणीं लिखत ।

નીચે આપેલ વિષય ઉપર ટૂંકનોંધ લખો.

Write short note on the following.

21) શ્રી કૃષ્ણનો સંદેશ [2

ઉત્તર : ઘટોત્કચ શ્રીકૃષ્ણનો સંદેશ લઈને હસ્તિનાપુર આવે છે. તે ધૃતરાષ્ટ્રની સભામાં શ્રીકૃષ્ણનો સંદેશ આ રીતે આપે છે : "હે રાજાઓ! સાંભળો જનાર્દનનો અંતિમ સંદેશ – આચરવા યોગ્ય કર્મનું સારી રીતે આચરણ કરો; સ્વજનોને રક્ષવાની ચિંતા કરો; મનમાં જે ઈચ્છેલું હોય તે અહીં પૃથ્વી પર માણી લો; અર્જુનનું રૂપ ધારણ કરેલા યમરાજ કાલે સવારે સૂર્યકિરણોની સાથે જ તમારી પાસે આવી જશે."

For More Papers Visit www.VisionPapers.in

22) દુર્ઘટનાના સાક્ષી બનેલા માણસનું બીજું કર્તવ્ય શું છે?

22. દુર્ઘટનાના સાક્ષી બનેલા માણસનું બીજું કર્તવ્ય છે. "કર્તવ્યનો નિર્વાહ" એટલે કે દુર્ઘટનાના સાક્ષી બનેલા માણસે દુર્ઘટનાગ્રસ્ત વ્યક્તિને ઔષધાલયે પહોંચાડવો જોઈએ જો લોહીની જરૂર હોય તો પોતાનું લોહી આપવું જોઈએ. તેના પરિવારમાં જાણ કરવી વગેરે.

* કૌસમાં આપેલા પદોનો ઉપયોગ કરી વાક્યો બનાવો. [2

Make sentences using words given in the brackets.

23) માણસ સુખ અને દુ:ખનો અનુભવ કરે છે.

માનવઃ સુખં ચ દુઃખં ચ અનુભવતિ ।

24) ઘટોત્કચ ધૃતરાષ્ટ્રને પ્રણામ કરે છે?

ઘટોત્કચ ધૃતરાષ્ટ્રં પ્રણમતિ ।

VisionPapers.in

This Question Paper contains 12 printed pages.
(Sections - A, B, C, D & E)

Sl.No. 293304

17 (GE)

(MARCH, 2020)

Time : 3 Hours] ***[Maximum Marks : 80***

સૂચનાઓ :

1) સ્પષ્ટ વંચાય તેવું હસ્તલેખન જાળવવું.
2) આ પ્રશ્નપત્રમાં પાંચ વિભાગ **A, B, C, D** અને **E** તથા **1** થી **46** પ્રશ્નો છે.
3) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે. આંતરિક વિકલ્પો આપેલા છે.
4) પ્રશ્નની જમણી બાજુના અંક તેના ગુણ દર્શાવે છે.
5) સૂચના પ્રમાણે આકૃતિઓ સ્વચ્છ, સ્પષ્ટ અને પ્રમાણસર દોરવી.
6) નવો વિભાગ નવા પાના પર લખવો. પ્રશ્નોના જવાબ ક્રમમાં લખવા.

Time : 3 Hours] ***[Maximum Marks : 80***

Instructions:

1) **Write in a clear legible handwriting.**
2) **This question paper has five Sections A, B, C, D & E and Question Numbers from 1 to 46.**
3) **All questions are compulsory. There are only internal options.**
4) **The numbers to the right represent the marks of the question.**
5) **Draw neat diagrams wherever necessary.**
6) **New sections should be written in a new page. Write the answers in numerical order.**

VisionPapers.in

For More Papers Visit www.VisionPapers.in

विभागः - D

* अधांदत्ताना प्रश्नानाम् उत्तराणि सूचनानुसारं लिखत ।

નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર સૂચના અનુસાર લખો.

Follow the instructions and answer.

25) 'ह्रदः' शब्दस्य समानार्थकं शब्दम् अधोदत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत [1]

अगदः, नीरम्, सरः

સર:

26) 'बाल' शब्दस्य विरुद्धार्थकं शब्दम् अधोदत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत [1]

युवा, स्थविर, शिशु

युवा।

* अधोदत्तेभ्यः क्रियापदेभ्यः वर्तमानकाल मध्यम पुरुष बहुवचन रूपं लिखत । [1]

27) भजन्ते, भजध्वे, भजेथे

ભજધ્વે

* अधोदत्तेभ्यः क्रियापदेभ्यः सामान्य भविष्यकालस्य उत्तमपुरुषस्य एकवचनस्य रूपं लिखत । [1]

28) पश्यामि, द्रक्ष्यामि, पश्येयम्

પશ્યામિ

29) अधोदत्तेभ्यः क्रियापदेभ्यः आज्ञार्थ–अन्यपुरुषस्य एकवचनस्य रूपं चित्वा लिखत । [1]

मिलताम्, मिलेथाम्, मिलेताम्

મિલતામ્

30) अधोदत्तेभ्यः क्रियापदेभ्यः विध्यर्थ अन्य पुरुषस्य बहुवचनस्य रूपं चित्वा लिखत । [1]

वदेत्, वदेताम्, विदेयुः

विदेयु:

31) अधोदत्तेभ्यः वाक्ये 'स्म' प्रयोगं कृत्वा वाक्यं पुनः लिखत । [1]

घटोत्कचः, दूतः, आसीत् ।

ઘટોત્કચ: દૂત: અસ્તિ - સ્મ ।

32) अधोदत्तेभ्यः नामरूपेभ्यः चतुर्थी–विभक्तेः एक वचनस्य रूपं चित्वा लिखत । [1]

हिताय, हितेन, हितेभ्यः

હિતાય

VisionPapers.in

For More Papers Visit www.VisionPapers.in

33) अधोदत्तेभ्य: नामरूपेभ्य: तृतीया विभक्ते: एकवचनस्य रूपं चित्वा लिखत । [1]

लीलाया:, लीलाम, लीलया

લીલયા।

34) उपपद विभक्ते: प्रयोगं कृत्वा रिक्तस्थानं पूरयत । [1]

.... विना विद्या न प्राप्यते

पठनस्य, पठनेन, पठने

પઠનેન વિના વિદ્યા ન પ્રાપ્યતે

35) प्रकोष्ठात् युक्तं संख्यापदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत । [1]

दुर्घटनाया: .... साक्षिण: भवन्ति ।

त्रिस्त्र:, त्रीणि, त्रय:

ત્રય:

36) रेखाङ्कितपदस्य कृदन्तप्रकारं लिखत ।

तत् अधिकं '<u>शोचनीयम्</u>' अस्ति । [1]

વિધ્યાર્થકૃદન્ત

37) अधोदत्तस्य: सन्धिविच्छेदं कुरुत । [1]

देशोऽयम्

દેશ: + અયમ્

38) अधोदत्तस्य सन्धियुक्तं पदं लिखत । [1]

सर्वदा + एव

સર્વદૈવ

39) अधोदत्तयो: सामासिक पदयो: समास प्रकारौ लिखत ।

संयतेन्द्रिय: [1]

બહુવ્રીહિ

40) सहर्षम् [1]

બહુવ્રીહિ

VisionPapers.in

For More Papers Visit www.VisionPapers.in

विभाग: - E

* अधोदत्तानि वाक्यानि कथानक क्रमानुसारेण स्थापयत । [4]

નીચે આપેલા વાક્યો કથાનક ક્રમાનુસાર ગોઠવો.

Arrange the sentence according to sequence of the story.

41) (A) भो: वञ्चक! त्वं मिथ्या वदसि । 3

(B) कूटनाथ: सशोकम् अकथयत् । 1

(C) निर्जीवानां पात्राणां मरणं कथं सम्भवति? 4

(D) भवत: सर्वाणि पात्राणि मृता नि । 2

* अधोदत्तं गद्यखण्डं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृते लिखत । [4]

નીચે આપેલો ગદ્યખંડ વાંચીને પ્રશ્નોના ઉત્તરો સંસ્કૃતમાં લખો.

Read the paragraph carefully and write answers in Sanskrit.

42) संस्कृत साहित्ये कालिदास: श्रेष्ठ: कवि: अस्ति । देव्या: प्रसादेन स: पण्डित: अभवत् इति कथा अस्ति । तस्मात् एव तस्य कालिदास: इतिनाम इति केचन वदन्ति । कालिदास: 'रघुवंशम्', 'कुमार सम्भवम्', 'मेघदूतम्', इति उत्तम काव्यानि रचितवान् । कालिदास: ऋतुसंहार:, 'मालविकाग्निमित्रम्' 'अभिज्ञानशाकुन्तलम्' 'विक्रमेविश्वयम्' च इति चत्वारि नाटकानि अपि रचितवान् ।

प्रश्ना:

(A) संस्कृत साहित्ये क: श्रेष्ठ कवि: अस्ति?

સંસ્કૃત સાહિત્યે કાલિદાસ: શ્રેષ્ઠ: કવિ અસ્તિ

(B) कस्या: प्रसादेन स:पण्डित: अभवत् ?

દેવ્યા: પ્રસાદેન સ: પણ્ડિત: અભવત્ ।

(C) कालिदास: कानि उत्तमकाव्यानि रचितवान?

કાલિદાસ: "રઘુવંશમ્", "કુમાર સમ્ભવમ્' મેઘદૂતમ્", ઇતિ ત્રીણિ કાવ્યાનિ રચિતવાન્

VisionPapers.in
For More Papers Visit www.VisionPapers.in

(D) कालिदासः कतिनाटकानि रचितवान? कानि च तानि ?

- કાલિદાસ: "ઋતુસંહાર:, માલવિકાગ્નિમિત્રમ્" "અભિજ્ઞાનશાકુન્તલમ્" "વિક્રમેવિશ્વયમ્" ઇતિ ચત્વારિ નાટકાનિ અપિ રચિતવાન્ ।

* कर्ता–कृतीनां योग्यं मेलनं कुरुत । [2]

કર્તા સાથે યોગ્ય કૃતિ જોડો.

Match the following with author and books.

43) (1)	दूतघटोत्कचम्	(1)	महर्षिः वेदव्यासः
44) (2)	रामायणम्	(2)	महाकविः भासः
		(3)	महर्षिः वाल्मीकिः

* रेखाङ्कितानि पदानि शुद्धानिकृत्वा गद्यखण्ड पुनः लिखत । [3]

રેખાંકિત પદને શુદ્ધ કરીને ગદ્યખંડ કરીથી લખો.

Correct the underlined words and rewrite the paragraph.

45) अथतां तथा शप्तां सरस्वती दृष्टवा पितामहो मंगलपटहेनैव स्वरेण आशाः पूरयन् सुधारं दुर्वाससं उवाच । बह्मन्, न खलु – साधुसेवितोऽयं पंथा येनासि प्रवृत्तः

45 - મંગલપટહેનૈવ , દુર્વાસસમ્

પન્થા

* अधोदत्तस्य श्लोकस्य, अनुवादं कृत्वा अर्थविस्तारं कुरुत । [3]

Translate the following verses and expand them.

46) यथा चतुर्भिः कनकं परीक्ष्यते

निघर्षण – च्छेदन – ताप – ताडनैः ।

तथा चतुर्भिः पुरुषः परीक्ष्यते

श्रुतेन शीलेन गुणेन कर्मणा ॥

VisionPapers.in

For More Papers Visit www.VisionPapers.in

અનુવાદ : જે પ્રમાણે ઘસવું, કાપવું, તપાવવું અને ટીપવું એ ચાર ક્રિયાઓથી સુવર્ણ પરખાય છે, (તે પ્રમાણે જ્ઞાન, ચારિત્ર્ય, ગુણ અને કર્મ એ ચાર વડે માણસની પરીક્ષા થાય છે.)

અર્થવિસ્તાર : પ્રસ્તુત શ્લોકના પૂર્વાર્ધમાં સુવર્ણને કઈ રીતે પરખવામાં આવે છે તે દર્શાવ્યું છે. સોની સુવર્ણને ઘસીને તે કેટલા ટચનું છે એ જાણે છે, પછી કાપકૂપ કરીને તેને અગ્નિમાં તપાવીને તેને યોગ્ય રીતે ટીપીને તેની પરીક્ષા કરે છે. શ્લોકના ઉત્તરાર્ધમાં સુવર્ણની માફક જ માણસની પરીક્ષા જ્ઞાન, ચારિત્ર્ય, ગુણ અને કર્મ એ ચાર બાબતોથી કરી શકાય છે, એમ જણાવ્યું છે.

46) चतुर्विधा भजन्ते मा जनाः सुकृतिनोऽर्जुन ।
आर्तो जिज्ञासुरर्थाथी ज्ञानी च भरतर्षभ ॥

ઉત્તર : હે અર્જુન! હે ભરતવંશી રાજા! ચાર પ્રકારના સદાચારી માણસો મને ભજે છે : આર્ત, જિજ્ઞાસુ, અર્થાર્થી અને જ્ઞાની.

પ્રસ્તુત શ્લોકમાં ભગવાન શ્રીકૃષ્ણ અર્જુનને કહે છે કે ચાર પ્રકારના સદાચારી ભક્તો મને ભજે છે : (1) **આર્ત – દુઃખી** (કોઈ કારણથી દુઃખમાં આવી પડીને ભગવાનનું ભજન કરે તે આર્ત ભક્ત છે.) (2) **જિજ્ઞાસુ** – (ઈશ્વરના સ્વરૂપને જાણવાની ઇચ્છાવાળો જિજ્ઞાસુ ભક્ત છે.) (3) **અર્થાર્થી** – સંસારના પદાર્થોની અર્થાત્ ધન, પદ, સંતાન વગેરે સાંસારિક પદાર્થોની પ્રાપ્તિ કરવાની કામનાથી ભગવાનની ભક્તિ કરનાર અર્થાર્થી ભક્ત છે. (4) **જ્ઞાની** – જેને સંસારની અનિત્યતા, આત્માની અમરતા તથા ઈશ્વરના સ્વરૂપનું જ્ઞાન થઈ ગયું છે તે જ્ઞાની ભક્ત છે.

For More Papers Visit www.VisionPapers.in